

MATEMATIIKAN JA TILASTOTIETEEN LAITOS

Analyysi I

Harjoitus 6

27. 10. 2008 alkavalle viikolle

Näissä harjoituksissa jatketaan työskentelyä funktioiden raja-arvojen kanssa. Funktion jatkuvuus ja derivoituvuus ovat heti alusta asti esimerkkeinä raja-arvoista.

1. Osoita funktion raja-arvon määritelmän avulla, että väite

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x+1}{2x+1} = \frac{4}{7}$$

on tosi.

2. Osoita funktion raja-arvon määritelmän avulla, että väite

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x+1}{2x+1} = \frac{5}{7}$$

on epätosi.

3. Määritellään funktio $f :]0, 3[\rightarrow \mathbb{R}$ ehdolla

$$f(x) = \frac{x-1}{x+1}.$$

Osoita funktion raja-arvon ja derivaatan määritelmien avulla, että funktio f on derivoituva kohdassa $x = 2$ ja että $f'(2) = \frac{2}{9}$.

4. Osoita funktion raja-arvon ja derivaatan määritelmien avulla, että funktio $f(x) = \sqrt{x}$ on derivoituva kohdassa $x = 4$ ja että $f'(4) = 1/4$.

5. Oletetaan, että $h > 0$ ja funktio f on määritelty kaikilla $x \in]x_0 - h, x_0 + h[$ ja että $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = b$, missä $b \neq 0$. Osoita, että on olemassa sellainen $\delta > 0$, että kaikilla $x \neq x_0$ pätee: jos $|x - x_0| < \delta$, niin $\frac{1}{2}|b| < |f(x)| < \frac{3}{2}|b|$. Vihje: voi auttaa, jos tarkastelet tapauksia $b < 0$ ja $b > 0$ erikseen.

6. Oletetaan, että funktio g toteuttaa kaikilla $x \in]-1, 1[$ epäyhtälön $|g(x)| < 7$. Osoita, että funktio $f(x) = x^2 g(x)$ on derivoituva kohdassa $x = 0$ ja, että $f'(0) = 0$. Tutki rohkeasti erotusosamäärän etäisyyttä luvusta 0.

(Huomaa, että voi esimerkiksi olla $g(x) = 0$ kun x on rationaalinen ja $g(x) = 1$ kun x on irrationaalinen. Funktio voi olla siis derivoituva yhdessä kohdassa ja epäjatkuva kaikkialla muualla.)